

Lap: *Hírnap*
 Megjelent: *1948. DEC. 12.*

A tabáni irodalmi kör

Mikor a városrendészet Tabán lebontását elhatározta, gondolatban sokáig időzött a Kereszt-utcának egyik francia stílusú háza mellett. A ház éppoly kopott volt, mint a többi. Éppoly szürkén semmitmondó, mint szomszédai. Mégis némi piétással kell megemlékezni róla.

A XVIII. század végének és a XIX. század elejének nagy és mozgalmas irodalmi életében ez a ház volt irodalmunk nagyjainak találkozóhelye. Kevesen ismerik Vitkovics Mihálynak, a tüzes szerb alkatú, de lángoló magyar érzelmű írónak nevét, aki tabáni házában Széphalom fiók-expozitúráját alkotta meg. E szavakkal határozta ugyanis meg nagy lírikusunk, Virág Benedek, Vitkovics házát. És valóban, a szürke, földszintes házban kivirágzott Széphalom után hazánk irodalmának legpompásabb csokra.

Kedves, őszinte levelekben, amelyeket Kazinczynak írt Vitkovics, gyakran és részletesen írt irodalmi köréről, amelyen Vörösmarty, Döbrentei, Virág, Kisfaludy, az Aurora tagjai, Berzsenyi, Fáy vesznek részt és amelyen irodalmunk nagyszerű összhangja születik meg. Megvitatják az újonnan elkészült műveket. Anyagi segítséggel előfizetőket gyűjtöttek újabb lapokra. Bíráltnak, buzdítottnak s e virágzó központ ünnepnapjai azok, amelyen Kazinczy Ferenc Széphalomról közéjük látogat.

A pomázi habzó bor mellett — ahogy Vitkovics írja Kazinczynak — nagyszerű dolgok születnek meg. Itt tervezték el az „Erdélyi Kör” megalapítását. Az „Erdélyi Múzeum”-ra, amelyet Döbrentei Gábor szerkesztett, itt gyűjtöttek előfizetőket. A fiatal Dayka Gábor munkái e kis körben indultak el a siker útjára. Kazinczy műveinek kiadásához 300 forinttal járult a társaság. Érdekes, hogy éppen e kör által indított Erdélyi Múzeumnak pályázatára érkezett be Kátona József Bánk Bánja is.

Irodalmunk fényes kis tükréi voltak ezek az összejövetelek, ahol egymást túlszárnyaló szellemességgel vitatták meg irodalmunk helyzetét és az irányokat.

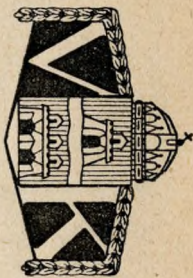
Egyik levelében Vitkovics érdekesen számol be egy Benedek-nap-
 ról, amelyet az agg virág iszte-

letére rendeztek. A puritán és ünnepeletetést kerülni akaró költő megsejtette a meghívás hátterét és nem ment el a keresztutcai házba. Mivel a többiek már megérkeztek és az előkészületek megtörténtek így nélküle tartották meg a Benedek-napot. Az ajtón, ahogy Vitkovics írja, életnagyságban Virág képe lógott, körötte koszorú. Az asztal eikülönítve állt, mint egy emelvényen, amelynél elsőnek Horváth István, Virág volt tanítványa olvasta fel méltatását a költőről. Utána Thaisz „A magyar nyelv becsüléséről” című kis tanulmányát olvasta fel. Legvégül Vitkovics, a házigazda, érzékeny hangú beszédben köszöntötte fel a távollévő ünnepeletet. Szavai könnyezőre fultak és a lelkes kis társaság poharát Virágra emelve, élenezte a házigazdát és az agg költőt. Másnap aztán Vitkovics János, Mihály testvérbátyja és Döbrentei vitték az ünnepségről meg a hírt a költőnek.

Talán sohasem bomlott volna fel ez az irodalmi kör, ha a magyart jellemző örökös széthúzás nem szakította volna derékban. Ha nem periekedett volna Helmecey Thaiszszel és ha Vitkovics nem rója meg Kisfaludyt a „Kérők” Perföldy alakja miatt, akiről köztudomású, hogy Nagy István jószágigazgató kifigurázott alakja. Így Kisfaludy elmaradt és vele az Aurora-kör többi tagjai. Az egyre fokozódó széthúzás lassan emésztette a kört, míg Vitkovics halálával, 1829-ben, teljesen feloszlott.

A lelkes magyar érzést sugárzó kis kör, amelynek leike és élesztője a szerb Vitkovics volt, megteremtette a csendes tabáni Kereszt-utcában az irodalom barátai és művelői számára a költők Helikonját, ahol a magyar múzsa dicső szakszának ragyogó szikrái pattantak.

Kávássy Jolán

Közp. nyomat. XX. cs. 23. sz.

Budapestre vonatkozó újságcikkek			
Oszályozás			
725.091			
1948			
Szerző:	Kávássy Jolán		
Cím:	A tabáni irodalmi kör		
Forrás:	Hírnap		
(Hely)	1948 dec 12.		
(Idő)	(Köt. v. fiz.)		
(Köt. v. fiz.)	(Oldal)		
Helyszám	Sze		
Székesfehérvári házi nyomda 1926 — 8891			